

EL PREMI DE TRADUCCIÓ VIDAL ALCOVER, LA COL·LECCIÓ 'PALIMPSEST' I L'AAPPFID

Traducció al català de l'obra completa d'Isidore Ducasse

RICARD RIPOLL

Són molts els premis literaris (alguns pensen que massa) als quals un poeta, un narrador i, en certa mesura, un assagista pot recórrer per presentar la seva obra a l'espera d'una publicació. No passa el mateix pel que fa als traductors, que depenen gairebé exclusivament de la bona voluntat dels editors per poder veure impresa no ja la pròpia obra sinó la d'un altre, després d'un llarg treball solitari i de pocs al·licients com no siguin els que provenen de l'amor a l'art. Per això és molt d'agrair l'existència del premi Vidal Alcover de traducció (en el marc dels Premis Ciutat de Tarragona), que serà present a Tarragona, el 31 de març pròxim, amb els guanyadors de la darrera edició.

El premi, que existeix des del 2000, es presenta com una beca a uns projectes de traducció "que, per la complexitat, la importància i la dedicació, impliquin la necessitat d'un ajut econòmic per ser duts a terme".

De moment, de les diverses obres guanyadores i finalistes -un total de vuit- han estat publicades els *Sonets* de Petrarca, traduïts per Miquel Desclot, a Proa, i l'obra completa de Lautréamont, que vaig traduir per a la col·lecció *Palimpsest* de March Editor.

És evident que l'interès d'aquestes beques-projecció és de facilitar l'accés a la cultura catalana d'obres estrangeres de gran valor literari però que les indústries culturals convencionals no gosarien publicar perquè no responen a criteris comercials. És, sens dubte, el cas de l'obra completa de Lautréamont, que consta de dos llibres imprescindibles: *Els Cants de Maldoror*, signats sota el pseudònim del comte de Lautréamont i les *Poesies*, dos fascicles signats amb el nom vertader d'Isidore Ducasse.

Isidore Ducasse, comte de Lautréamont, va néixer a Montevideo (Uruguai) el 1846. Els seus pares, originaris del sud de França, havien emigrat uns anys abans cercant una vida més fàcil. El pare, ràpidament,

esdevindrà canceller del consolat general de França a Montevideo. La mare morirà quan Isidore encara no tindrà un any. El futur poeta passarà la infantesa a Montevideo, però el seu pare l'enviarà, abans dels 13 anys, a França perquè hi es-

francesos -Pascal, La Rochefoucault, Vauvenargues- i romàntics -Young, Goethe, Chateaubriand, Hugo-, sense oblidar tota la literatura fulletonesca de l'època, des de Ponson du Terrail fins a Eugène Sue. És, precisament,

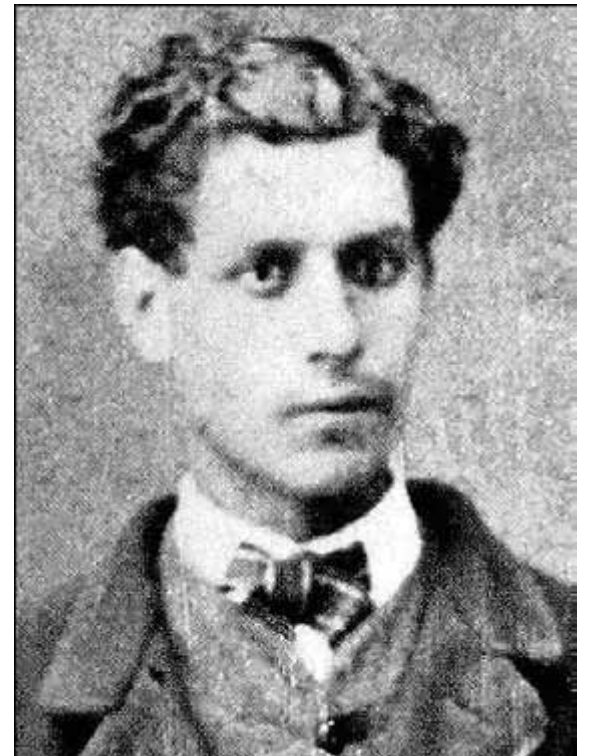
tor que proposa una nova manera d'escriure a partir de la manipulació de la lletra, del collage o del plagi. La seva literatura consisteix en una destrucció organitzada de tots els tòpics del romanticisme a partir de la figura d'un perso-

com una nova divinitat que posa en crisi les convencions de la novel·la i proposa una teoria que inicia la modernitat poètica, demostra que l'únic creador és el lector mateix.

Aquesta concepció de la llibertat creativa porta Ducasse, just abans de la seva mort, a les *Poesies*, en què practica una literatura subversiva, transforma tot de frases de moralistes francesos i estableix una mena de manifest de la nova literatura que defuig la poesia subjectiva, com també ho farà un any més tard Rimbaud, i inventa una escriptura que és alhora la construcció d'un món fictici i una reflexió sobre el mateix treball creatiu.

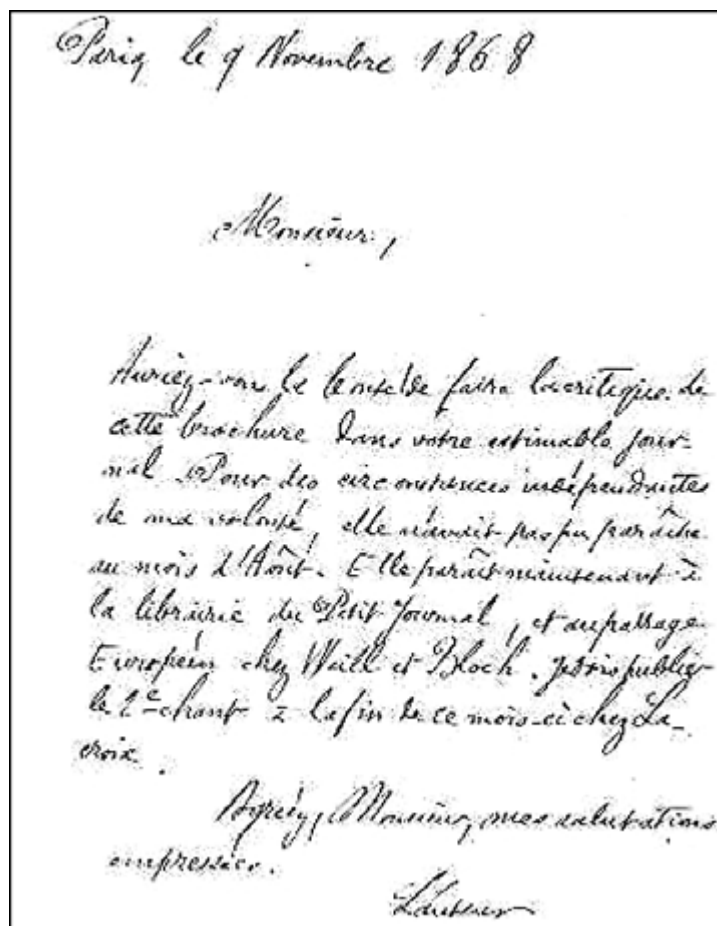
LA PLAÇA VENDÔME DE PARÍS AMB LA SEVA FAMOSA COLUMNNA

ISIDORE DUCASSE, COMTE DE LAUTRÉAMONT

'LAUTRÉAMONT' PROVÉ D'UNA OBRA DE SUE

MANUSCRIT DE L'AUTOR FRANCÈS DEL 1868

tudii als instituts de Tarbes i de Pau, sota la protecció d'un familiar, primer, i d'un amic, Jean Dazet, després. El jove Isidore llegirà tot tipus de llibres, però sobretot grans clàssics de la literatura universal -Homer, Dante, Milton, Shakespeare-, els moralistes

d'aquest últim que manlleva el seu pseudònim per publicar *Els Cants de Maldoror*. Sue havia publicat un *Lautréamont*, nom que Ducasse manipula per convertir-se en comte i en au-

natge, Maldoror, que talla lentament tots els lligams de *bienséance* entre autor i lector amb la intenció malvada que aquest comenci a assumir la seva gran llibertat. Maldoror,

El primer a llegir a fons Ducasse serà Alfred Jarry, i la seva patafísica està tota amarada de frases d'*Els Cants de Maldoror*, però caldria esperar la trobada entre Breton i Aragon, i la creació de la revista *Littérature*, així com l'adveniment del surrealisme, perquè l'obra de Ducasse, comte de Lautréamont, tingui el ressò que es mereixia.

Ducasse morirà a París el 1870, poc temps abans que Rimbaud escrivís el *Bateau ivre*, en què reclamava una absoluta llibertat per als poetes, primer grà per distanciar-se de la poesia parnassiana i poder preparar les seves dues grans obres, *Una temporada a l'infern* i les *Il·luminacions*.

NOMÉS MANUEL DE PEDROLO

Fins ara no existia cap traducció completa de l'obra de Ducasse al català. Només Manuel de Pedrolo, el 1973, havia traduït *Els Cants de Maldoror*, edició exhaurida, i el lector havia de recórrer a les nombroses traduccions castellanes de Gómez de la Serna, Manuel Serrat Crespo, Ana Alonso..., si volia llegir el text de Lautréamont, o a les versions d'Aldo Pellegrini, Manuel Álvarez Ortega, Àngel Pariente, si desitjava conèixer l'obra completa (que a més d'*Els Cants de Maldoror* i les *Poesies* inclou les *Cartes*).

▶ ▶ ▶